

בבית המשפט העליון

בש"פ 321/11

בפני : כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר : תמיר מזאריב

נגד

המשיבה : מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום
11.1.11 בעמ"י 18885-01-11 שניתנה על ידי כבוד השופט צ'
קאפח

תאריך הישיבה : ח' בשבט התשע"א (13.1.11)

בשם העורר : עו"ד רויטל גוטליב

בשם המשיבה : עו"ד מיטל בוכמן-שינדל

החלטה

1. העורר הוא אזרח ישראלי ממוצא בדואי המשרת כקצין מילואים בחיל האויר. הוא הוכר בעבר כנכה צה"ל. משטרת ישראל פתחה נגדו בחקירה בחשד כי הוא התחזה באתר היכרויות באינטרנט כטייס יהודי, ותוך שימוש בזהות זו הכיר 3 נשים שאותן רימה. בית משפט השלום (כב' השופט ד' בארץ) הורה על שחרורו של העורר בתנאים וברד בבד, אסר על פרסום כל פרט שעשוי להוביל לזיהויו של העורר. על החלטה זו עררה המדינה בפני בית המשפט המחוזי. הערר על שחרור העורר בערובה נדחה; אולם הערר על צו איסור הפרסום התקבל. בעניין זה קבע בית המשפט המחוזי (כב' השופט צ' קאפח) כי "משבחר לו [העורר] תוואי של כיבוש נשים תוך הצגת מצגי שווא, עליו להתכבד ולשאת במחיר הכרוך בחשיפת שמו לצורכי חקירה" (עמ' 4 להחלטת בית המשפט המחוזי).

2. בערר שלפני משיג העורר על החלטה לבטל את צו איסור הפרסום בעניינו. הוא מדגיש את נסיבותיו האישיות: את עברו הנקי; את עובדת היותו קצין מילואים

בצה"ל ובן למשפחה שכולה; ואת היותו נכה צה"ל. בהמשך, הוא מכחיש מכל ומכל את הטענה כי התחזה לטייס יהודי, ועל כך הוא מוסיף כי מחומר הראיות עולה כי המתלוננות ידעו אודות מוצאו הבדואי. בדיון על-פה הוסיפה באת-כוחו של העורר טענה, כי יש לאסור על איסור פרסום פרטיו של שולחה נוכח הנזק שייגרם לו ולבני משפחתו בעטיו של פרסום זה; ונוכח הבעייתיות הטמונה בחומר הראיות, אשר ספק אם הוא אכן מצביע על ביצוען של העבירות שיוחסו לעורר. באת-כוח המדינה הבהירה בטיעונה לפני, כי בעימות שנערך בין העורר לאחת המתלוננות, טענה האחרונה כי העורר אמר לה שאביו בדואי ואמו יהודיה, וכי הוא גדל כיהודי. באת-כוח המדינה עמדה בטיעונה על כך שהכלל הוא פומביות של דיונים הנערכים בבית המשפט והחלטות הניתנות על ידו, וכי על מנת לחרוג מכלל זה יש להוכיח כי למבקש לאסור את הפרסום ייגרם נזק חריג. להשקפתה של באת-כוח המדינה, בעניינו של העורר לא הוכח כי אכן ייגרם נזק כזה, מה גם שפרסום זהותו של העורר נדרשת על מנת לאפשר לנשים נוספות שנפגעו ממעשיו של העורר – ככל שקיימות כאלה – להתלונן נגד העורר.

3. כלל הוא, כי דיוני בית המשפט נערכים באופן פומבי, תוך חשיפתם של כל פרטי ההליך ובכלל זה שמותיהם של בעלי הדין המעורבים בו (ראו: סעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה וסעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט)). כן ראו: בש"פ 1071/10 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 25.2.1010). להלן: בש"פ פלוני). יחד עם זאת, אין מדובר בכלל מוחלט ובחוק בתי המשפט מנויות נסיבות שבהתקיימן מוסמך בית המשפט להורות על סגירת דלתים ועל אי-פרסומן של החלטות שניתנו בגדרי ההליך המשפטי. בין היתר, מדבר חוק בתי המשפט בסמכותו של בית המשפט להורות על אי-חשיפת פרטיו האישיים של חשוד בעבירה פלילית. וכך קובעים בהקשר זה סעיפים 70(ה) ו-70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט:

(ה) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, או פרט אחר מפרטי החקירה, אם הדבר עלול לפגוע בחקירה שעל פי דין.

(ה1)(1) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני הענין הציבורי שבפרסום.

איסור
פרסומים

חריג זה שבחוק בתי המשפט נובע מההכרה המשפטית בזכותו של אדם לכבוד ולשם טוב ומחזקת החפות העומדת למי שטרם הורשע בדין והוא כגדר חשוד בלבד. ההנחה היא, כי פרסום שמו של אדם כמי שנחקר, נאשם או הורשע בפלילים פוגע בשמו הטוב ואף עשוי להסב לו נזק במעגלים חברתיים שונים; והדברים אמורים ביתר שאת מקום בו מדובר בפרסום שמו של חשוד בחקירה פלילית שטרם הוגש נגדו כתב אישום. בנסיבות כאלה, פרסום פרטיו של החשוד עשוי להיות פוגעני במיוחד בעיקר אם יתברר בסופו של יום כי החקירה לא הניבה כתב אישום. אכן, "דימוי שלילי שדבק באדם עקב פרסום שמו כחשוד עלול ללוות אותו כל חייו ולא להרפות ממנו גם אם בסופו של דבר החקירה לא בשלה לכתב אישום" (בש"פ 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(6) של השופטת א' פרוקצ'יה. כן ראו: בש"פ 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(6) 658 (2004). להלן: עניין תורג'מן).

4. ההלכה הפסוקה קבעה כי ככלל, גובר עקרון הפומביות על זכותו של החשוד לשם טוב; אך בנסיבות חריגות, בהן פרסום שמו של החשוד יסב לו נזק חמור, ניתן יהיה להפעיל את החריג שבסעיף 70(ה) לחוק בתי המשפט. בהקשר זה הודגש, כי נזק שהוא נזק אינהרנטי להליך של חקירה פלילית לא ייחשב כנזק חמור המצדיק את איסור הפרסום; וכי הגבלתו של הפרסום תהיה מוצדקת רק מקום בו הרים החשוד את נטל השכנוע – שאיננו קל – והוכיח כי הנזק שייגרם לו בעטיו של הפרסום מתאפיין בחומרה מיוחדת החורגת מן הפגיעה המתלווה, בדרך כלל, לקשירתו של אדם לעניינים פליליים (ראו: בש"פ 9601/09 פז נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 28.12.2009) פסקה 3 להחלטתי; בש"פ 2884/06 בן דב נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 30.5.2006)). אוסיף ואומר, כי המחוקק לא הגדיר מהו נזק חמור שיצדיק איסור פרסום כאמור ושאלה זו נבחנת בכל מקרה לפני נסיבותיו, על רקע העיקרון עליו עמדנו ולפיו ערך פומביות הדיון הוא הכלל; ואיסור הפרסום הוא חריג שאותו יש לפרש בצמצום. לעניין זה ניתן לשקול, בין היתר, את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של החשוד; את עבודתו של החשוד ואם היא תינזק בשל הפרסום; את עברו של החשוד; ואת משקלן של הראיות שנאספו, כאשר "אם משקלן קל כנוצה, תיטה הכף אל עבר אי-הפרסום, שכן אפשר שלא יוגש כלל כתב אישום בעוד שהנזק שייגרם מן הפרסום יהא כבד מנשוא; ולהיפך - במקרה שהראיות בו מבוססות וכבודות משקל הן" (עניין תורג'מן, פסקה 21 להחלטתו של השופט מ' חשין).

5. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים הגעתי למסקנה כי דין הערר להדחות. עיון בטענותיו של העורר מעלה כי הנזק שייגרם לו, לטענתו, כתוצאה מפרסום שמו הוא

פגיעה בתדמיתו ובשמו הטוב, וכן פגיעה במשפחתו. קל להבין לליבו של העורר ואין ספק כי הפרסום עשוי להסב עוגמת נפש ומבוכה לעורר ולבני משפחתו. אינני מקל ראש בכך. בצד האמור, דומה כי טענותיו של העורר מתמקדות בנזקים הנובעים באופן טבעי ורגיל מפרסום שמו של אדם המעורב בחקירה פלילית ואינן מצביעות על נזק החורג ממסגרת זו. כפי שציינתי, נזקים שהם אינהרנטיים לפרסום שמו של מעורב בחקירה פלילית אינם מצדיקים, כשלעצמם, הטלתו של איסור פרסום על שמו של הנחקר ומשכך, במקרה שלפנינו, לא קמה עילה לסטות מן הכלל בדבר פומביות הדיון. לכך מצטרף האינטרס לעודד נפגעות פוטנציאליות נוספות להגיש תלונה במשטרה ואינטרס זה הוא בעל חשיבות של ממש מקום בו מדובר בחשד לביצוען של עבירות מין (ראו, למשל, בש"פ 8102/10 מנדל נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 4.11.2010); בש"פ 1105/05 עמיר נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 2.2.2005)). לבסוף אומר, מבלי לטעת מסמרות בסוגיה זו, כי נגד העורר נאספו מספר תלונות, ממתלוננות שונות, המתארות באופן דומה את נסיבות היכרותן איתו ואת מצג-השווא שהוצג בפניהן, לכאורה, על-ידי העורר. המדינה טענה לפניי כי אחת המתלוננות אישרה שהעורר ציין בפניה כי אביו הוא בדואי, אך בד בבד אמר לה כי אמו יהודיה וכי הוא גדל כיהודי. מבלי לטעת מסמרות אומר, כי על פניו, אמרה זו של המתלוננת איננה סותרת את החשדות נגד העורר וממילא, מדובר בגרסתה של מתלוננת אחת בלבד, שעה שנגד העורר כבר הצטברו מספר תלונות. אוסיף ואומר כי בשלב הנוכחי – בו החקירה עודנה תלויה ועומדת – לא אוכל להתייחס באופן מפורט לחומר הראיות החלקי שהוגש לי, אך עיון בו מוביל למסקנה כי המכלול הראייתי הקיים נגד העורר איננו "קל כנוצה", כהגדרתו של השופט חשין. צירופו של נתון זה ליתר השיקולים עליהם עמדתי מוביל למסקנה כי בנסיבות העניין, לא קמה עילה להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי לבטל את צו איסור הפרסום שניתן בתיק. פרטיו של העורר מותרים, אפוא, בפרסום.

ניתנה היום, י"א בשבט התשע"א (16.1.11).

ש ו פ ט